

İş Sağlığı ve Güvenliği Bilinci Occupational Health and Safety Awareness

Fatma Akar¹ , Gülden Asan²

¹Yüksek Lisans Öğrencisi, Hitit Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İş Sağlığı ve Güvenliği Anabilim Dalı, Çorum, Türkiye

²Dr. Öğr. Üyesi, Hitit Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İş Sağlığı ve Güvenliği Anabilim Dalı, Çorum, Türkiye

* Corresponding author: guldenasan@hitit.edu.tr

Geliş Tarihi / Received: 28.06.2024
Kabul Tarihi / Accepted: 19.08.2024

Araştırma Makalesi/Research Article
DOI: 10.5281/zenodo.13231615

ÖZET

Günümüz çalışma dünyasında insanların çalışma hayatlarını, güvenliklerini ve sağlıklarını riske atacak çok fazla tehlike vardır. Yüksekte çalışan inşaat işçisi düşmeye karşı risk altında çalışmakta, maden işçilerinin tozdan solunum yolları etkilenmekte, kimyasal maddelerle çalışanlar patlamaya karşı risk altında çalışmakta, mutfak çalışanları ve aşçıların bıçak veya başka bir kesici aletle uzuvlarını kesme tehlikesi vardır. Bütün sektörlerde işin durumuna özgü bir risk mevcuttur [1]. Ayrıca iş kazaları sadece çalışan için değil ailesi için de istenmeyen sonuçlara neden olur. Maddi ve manevi kayıp yaşanabilir. İş sağlığı ve güvenliği bilinci, işyerinde iş yaparken farklı nedenlerle sağlığa zararlı olabilecek durumlardan korunmak için yapılması gerekenlerin bilgisine ve farkındalığına sahip olunmasıdır. Öğrencilere verilen iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde ve diğer meslek derslerinde iş hukukuna, 6331 sayılı kanununa ve başka iş sağlığı ve güvenliği mevzuatı konularına daha fazla değinilmelidir [2]. Öğrencilerin eğitim süreçleri teorik ve uygulamalı ilk yardım dersleri ile desteklenmelidir. Temel iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri her sınıf seviyesinde tekrarlanmalıdır. Bu çalışmanın amacı 2018 yılında Hitit Üniversitesinin farklı fakülte ve yüksekokullarındaki öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği bilinç düzeylerini ölçmektir. Çalışmanın devamında 2024 verileri oluşturularak aradan geçen 6 yılda iş sağlığı ve güvenliği bilincinde ki değişimin gözlenmesi planlanmaktadır. Çalışma yöntemi olarak anket kullanılmıştır. Çalışmada 623 öğrenciye anket yüz yüze uygulanmıştır. Sonuçlar Microsoft Excell programı kullanılarak analiz edilmiştir. Ankette iş sağlığı ve güvenliği programı öğrencisi olmayan ve bu dersi henüz almamış öğrencilere ulaşılarak toplumdaki farkındalık ölçülmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İş Sağlığı ve Güvenliği, Bilinç, Yüksek Öğretim Öğrencileri.

ABSTRACT

In today's working world, there are many dangers that put people's working lives, safety and health at risk. Construction workers working at height are at risk of falling, mining workers' respiratory tract is affected by dust, workers working with chemicals are at risk of explosion, and kitchen workers and cooks are in danger of cutting their limbs with knives or other cutting tools. In all sectors, there is a risk specific to the business situation [1]. In addition, work accidents cause undesirable consequences not only for the employee but also for his family. Material and moral losses may occur. Occupational health and safety awareness is having the knowledge and awareness of what needs to be done to protect against situations that may be harmful to health for different reasons while working in the workplace. Labor law, Law No. 6331 and other occupational health and safety legislation should be addressed more in occupational health and safety training and other vocational courses given to students [2]. Students' educational processes should be supported by theoretical and practical first aid

courses. Basic occupational health and safety training should be repeated at every grade level. The aim of this study is to measure the occupational health and safety awareness levels of students in different faculties and colleges of Hitit University in 2018. In the continuation of the study, it is planned to observe the change in occupational health and safety awareness in the intervening 6 years by creating 2024 data. A survey was used as the study method. In the study, the survey was administered face to face to 623 students. The results were analyzed using the Microsoft Excel program. In the survey, awareness in the society was tried to be measured by reaching students who were not students of the occupational health and safety program and who had not yet taken this course.

Keywords: Occupational Health and Safety, Awareness, Higher Education Students

1. GİRİŞ

İş sağlığı ve güvenliği bir iş yerinde çalışırken çalışanın sağlığını tehlikeye sokabilecek, hastalık olasılığını arttıracak nedenleri önlemek ve daha tehlikesiz bir iş ortamı oluşturmak için tasarlanan uygulamalardır. 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği yasası 30 Haziran 2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu yasa ile çalışanların ve iş verenlerin hakları güvence altına alınmaya çalışılmış, sektörlerin devamlılığının sağlanması amaçlanmıştır. Yasa iş verenlerin ve çalışanların sorumluluklarını ve haklarını düzenler. Bu yasa özel veya kamu fark etmeksizin tüm çalışanlar ve işverenler için geçerlidir. Günümüzde ülkemizde iş sağlığı ve güvenliği ehemmiyet kazanmaya başlamış ancak ne yazık ki meslek hastalıkları ve iş kazaları ülkemizde azımsanmayacak derecede fazladır. Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) yaptığı tanıma bakacak olursak sağlık, kişinin bedensel, sosyal ve ruhsal açıdan kapsamlı bir şekilde iyi olması halidir. İşçiler birçok farklı nedene bağlı olarak meslek hastalıkları ve iş kazaları nedeniyle tüm sağlıklarını kaybedebilmektedirler. Profesyonel yaşamda en yaygın olan zarar fiziksel hasardır. Bu hasarın nedeni meslek hastalıkları ve iş kazasıdır. Uluslararası Çalışma Örgütü'ne (ILO) göre iş kazası, "Belirli bir zarara ya da yaralanmaya neden olan beklenmeyen ve önceden planlanmamış bir olaydır". Sosyal Güvenlik Kurumu'na (SGK) göre meslek hastalığı "sigortalının çalıştırıldığı işin niteliğine göre tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütülme şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, sakatlık veya ruhi arıza halleridir" [3].

Ülkemizde iş sağlığı ve güvenliği yasa ve yönetmelikler çerçevesinde gelişirken, kaza sayılarının ve meslek hastalıklarının görülme sıklığının azalması hedeflenmektedir. Pek çok sektörde yapılan araştırmalar sonucunda kazaların %95'inin insanlardan, %3'ünün ekipmanlardan ve makinelerden, %2'sinin ise bilinmeyen nedenlerden kaynaklandığı belirlenmiştir. Bu durum aynı zamanda insan unsurunun daha ayrıntılı incelenmesini ve uygun eğitimlerle ilerleme sağlanması gerektiğini de göstermektedir [4]. İnsanlara belli bir bilincin kazandırılabilmesi ancak küçük yaşlardan itibaren tekrarlanan eğitimlerle mümkün olmaktadır [5]. İş kazalarının %88'i çalışanların yapmış olduğu riskli davranış, %10'u riskli konum ve %2'lik bölümü doğal afetlerden kaynaklanmaktadır. İşçilere lüzumlu olan Temel İş Sağlığı ve Güvenliği eğitimleri verildiğinde iş kazalarının büyük miktarda azalması beklenir [6]. Ülkemizde iş kazası ve meslek hastalıkları her geçen gün artış göstermektedir. 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası 2012 yılında yürürlüğe girmiş olduğu halde meslek hastalıkları ve iş kazalarına bağlı ölümlerin sayısı artmaya devam etmektedir [7]. Bu sayıların azalması için özellikle üniversite öğrencilerine iş hayatlarına atılmadan önce iş sağlığı ve güvenliği bilincinin aşılması toplumdaki çalışan kesimin bilinçlenmesi adına gerekmektedir.

2. MATERYAL VE METOT

Bu çalışmanın amacı 2018 yılında Hitit Üniversitesinin farklı fakülte ve yüksekokullarındaki öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği bilinç düzeylerini ölçmektir. Çalışma yöntemi olarak anket kullanılmıştır. Çalışmada 623 öğrenciye anket yüz yüze uygulanmıştır. Sonuçlar Microsoft Excell programı kullanılarak analiz edilmiştir. Ankette iş sağlığı ve güvenliği programı öğrencisi olmayan ve henüz iş sağlığı ve güvenliği dersini almamış öğrencilere ulaşılmaya çalışılmıştır.

2.1. Araştırmanın Modeli:

Bu çalışmada nedensel karşılaştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli olarak Hitit Üniversitesi öğrencilerinden 623 kişiye ulaşılarak araştırma konusu olan iş sağlığı ve güvenliği bilinci hakkında değerlendirme yapılmıştır.

2.2. Çalışma Grubu:

Çalışma grubu Hitit Üniversitesinin farklı fakülte ve yüksekokullarındaki öğrenciler olarak belirlenmiştir. Bu öğrencilerin okudukları fakülte ve yüksekokullara göre anket soruları üzerinde ilk değerlendirme yapılmıştır.

2.3. Verilerin Toplanması:

Çalışmada toplam 623 öğrencinin verdiği cevaplar üzerinden veriler toplanmıştır. Anket toplam 3 bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde öğrencilere 4 adet kişisel soru sorulmuştur. İkinci bölümde genel olarak hayır-kararsızım-evet şeklinde iş sağlığı ve güvenliği ile alakalı 5 adet soru yöneltilmiştir. Üçüncü bölümde ise iş sağlığı ve güvenliği bilincini ölçmeye yönelik likert tipi olarak 5 adet önerme hazırlanmış ve kesinlikle katılmıyorum-katılmıyorum-kararsızım-katılıyorum-kesinlikle katılıyorum cevaplarından birini işaretlemeleri istenmiştir.

2.4. Verilerin Çözümlemesi:

Anket 3 bölümden oluşturulan sorular ve önermeler şeklinde hazırlanmış ve anket çalışmasına katılan 623 öğrencinin cevapları pasta grafiği, sütun grafiği ve tablo şeklinde değerlendirilmiş ve oransal olarak gösterilmiştir.

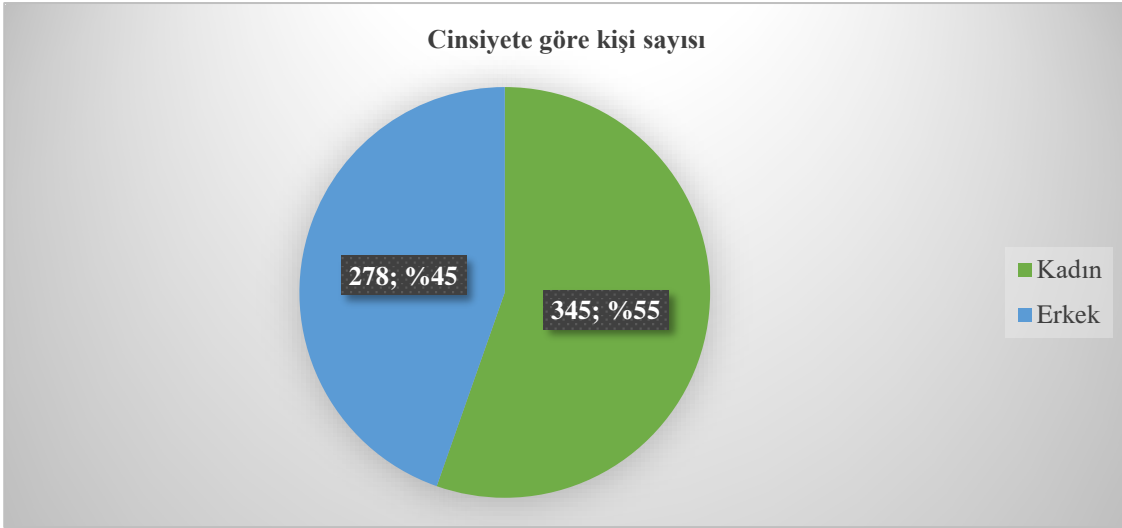
3. BULGULAR VE TARTIŞMA

Hitit Üniversitesinde eğitim görmekte olan toplamda 623 öğrenciye ulaşılarak yapılan bu çalışmada, öğrencilere iş sağlığı ve güvenliği farkındalık düzeyleri ile ilgili 3 bölümden oluşan sorular sorulmuş ve buna göre değerlendirilmiştir. Bulgular tablo, grafik şeklinde hazırlanıp verilen cevaplara göre oransal olarak değerlendirilmiştir.

Çalışmada yer alan cinsiyet, yaş aralığı, ailelerinin ikamet ettiği şehir, okudukları fakülte veya yüksekokul demografik değişkenleri oluşturmaktadır. Bu bölümde sırası ile değişkenlerin frekansları ve yüzdeler dağılımları incelenmiştir.

Çizelge 1. Cinsiyete Göre Kişi Sayısı ve Yüzdeler Dağılımı

Üniversite Geneli 623 kişi		
Cinsiyet	Kadın	Erkek
Toplam	345	278
Yüzde	%55	%45

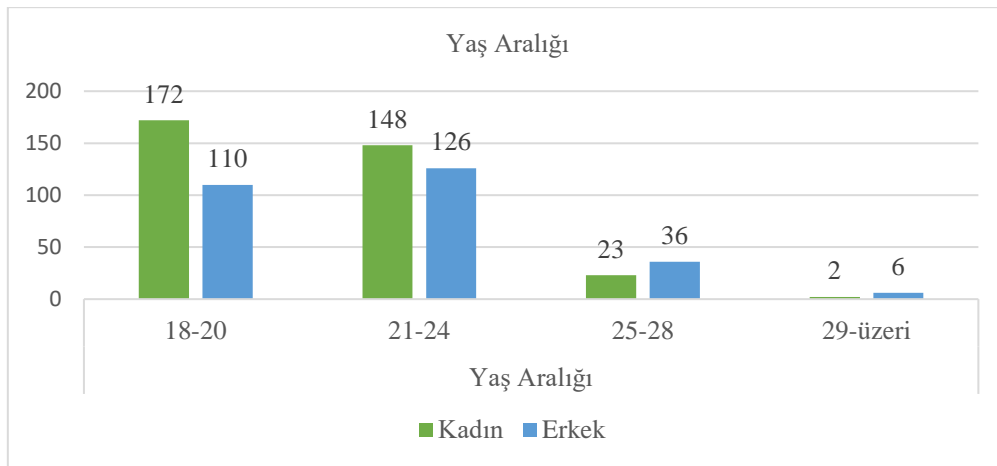

Şekil 1. Kişi sayısının cinsiyete göre dağılım grafiği

623 katılımcının çoğunluk olarak %55'i kadındır (Şekil 1).

Çizelge 2. Yaşa Göre Kişi Sayısı ve Yüzdeleri Dağılımı

	Yaş Aralığı			
	18-20	21-24	25-28	29 ve üzeri
Kişi Sayısı Kadın	172	148	23	2
Kişi Sayısı Erkek	110	126	36	6
Kişi Sayısı Toplam	282	274	59	8
Yüzdeleri Dağılımı(toplam)	%45,30	%43,90	%9,50	%1,30

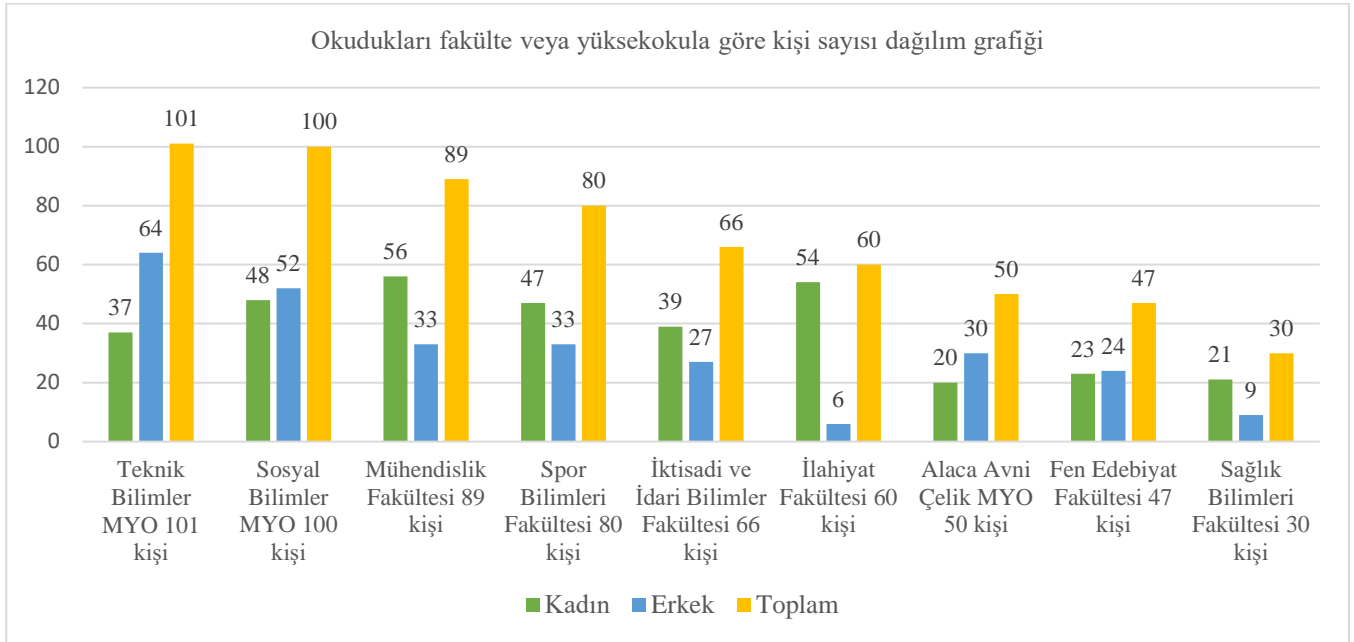

Şekil 2. Cinsiyete göre yaş aralığı dağılım grafiği

Şekil 2'de görüldüğü üzere kadın katılımcının çoğunluk olarak %49,9'u 18 ila 20 yaş aralığındadır, erkek katılımcıların ise %45,3'ü çoğunluk olarak 21 ila 24 yaş aralığındadır.

Çizelge 3. Okudukları Fakülte veya Yüksekokula Göre Kişi Sayısı ve Yüzdeleri Dağılımı

	Teknik Bilimler MYO	Sosyal Bilimler MYO	Mühendislik Fakültesi	Spor Bilimleri Fakültesi	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	İlahiyat Fakültesi	Alaca Avni Çelik MYO	Fen Edebiyat Fakültesi	Sağlık Bilimleri Fakültesi
Kişi Sayısı Kadın	37	48	56	47	39	54	20	23	21
Kişi Sayısı Erkek	64	52	33	33	27	6	30	24	9
Kişi Sayısı Toplam	101	100	89	80	66	60	50	47	30
Yüzdelik Dağılım	16,20%	16,10%	14,30%	12,90%	10,60%	9,60%	8%	7,50%	4,80%

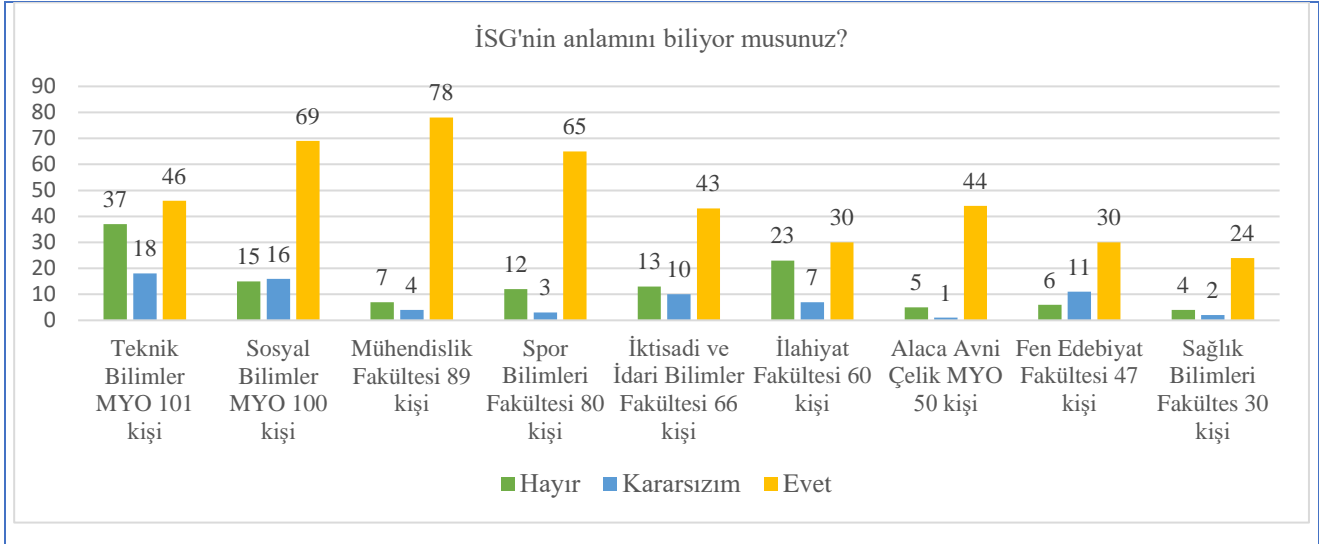

Şekil 3. Okudukları fakülte veya yüksekokula göre kişi sayısı dağılım grafiği

En fazla katılımcı 101 kişi ile Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulundandır. Sağlık Bilimleri Fakültesinden 30 kişi katılmıştır ve Şekil 3' de verilmiştir.

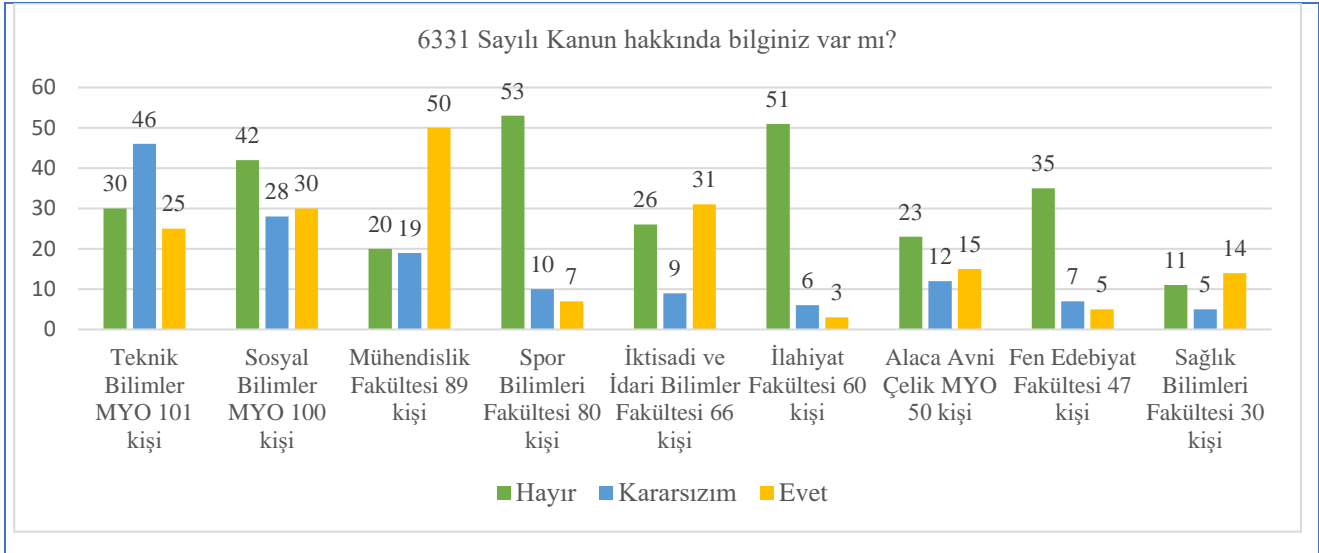
Genel olarak hayır-kararsızım-evet şeklinde iş sağlığı ve güvenliği ile alakalı 5 adet soru yöneltilmiştir. Bu sorular:

- 1.soru: İSG'nin anlamını biliyor musunuz?
- 2.soru: 6331 Sayılı Kanun hakkında bilginiz var mı?
- 3.soru: İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) uzmanlık sınavına kimlerin girebileceğini biliyor musunuz?
- 4.soru: İş Sağlığı ve Güvenliği uzmanlarının çalışma alanlarını biliyor musunuz?
- 5.soru: Öğrenci olarak siz İSG çalışmalarının okulunuzda yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?

Şekil 4. “İSG'nin anlamını biliyor musunuz?” sorusuna verilen yanıtlar

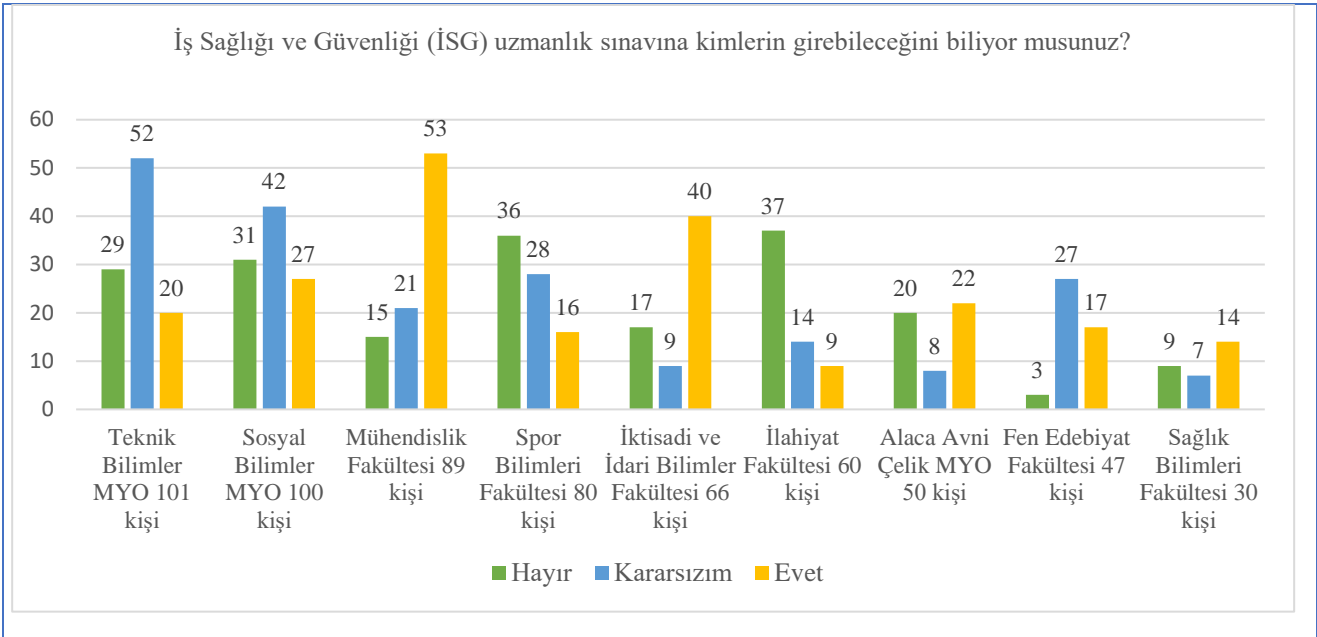
Şekil 4'e bakıldığında “İSG'nin anlamını biliyor musunuz?” sorusuna Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin %45,6'sı, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin %69'u, Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin %87,64'ü, Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin %81,25'i, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin %65,15'i, İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin %50'si, Alaca Avni Çelik Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin %88'i, Fen Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin %63,83'ü, Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin %80'i 'evet' cevabını vermiştir.

Şekil 5. “6331 Sayılı Kanun hakkında bilginiz var mı?” sorusuna verilen yanıtlar

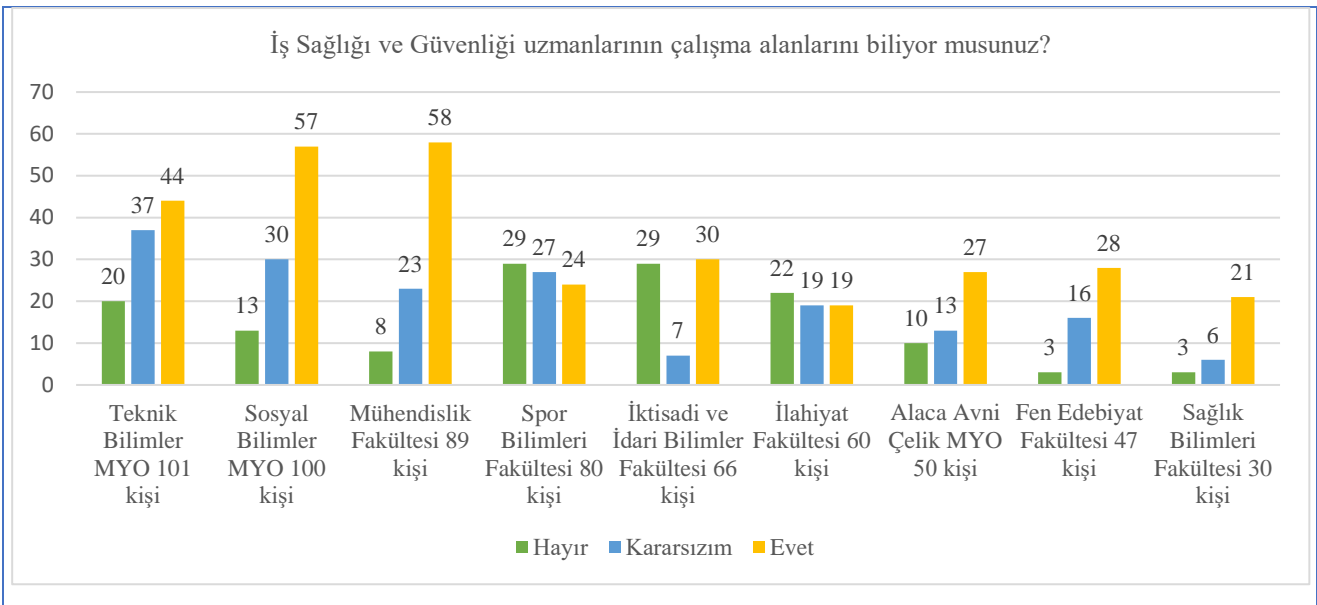
Şekil 5'e bakıldığında “6331 Sayılı Kanun hakkında bilginiz var mı?” sorusuna Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin %45,6'sı kararsızım cevabını vermiştir. Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin %42'si hayır cevabını vermiştir. Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin %56,18'i evet cevabını vermiştir. Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin %66,25'i hayır cevabını vermiştir. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin %46,97'si evet cevabını vermiştir. İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin %85'i hayır cevabını vermiştir. Alaca Avni Çelik Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin %46'sı hayır cevabını vermiştir. Fen Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin

%74,47'si hayır cevabını vermiştir. Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin %46,67'si evet cevabını vermiştir.

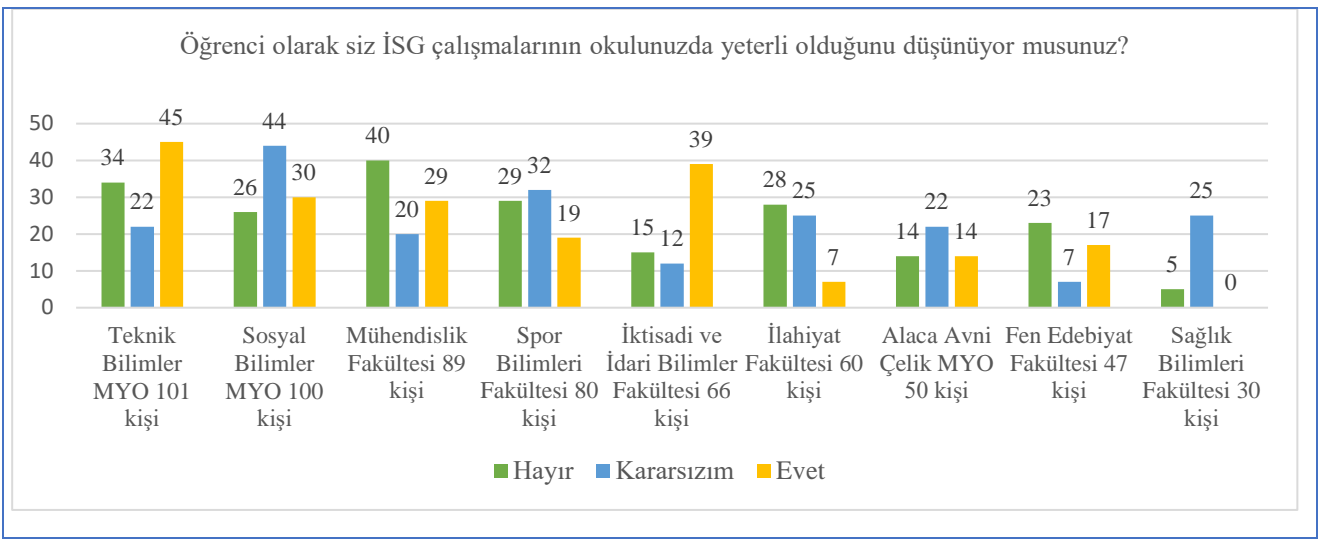
Şekil 6. “İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) uzmanlık sınavına kimlerin girebileceğini biliyor musunuz?” sorusuna verilen yanıtlar

Şekil 6'ya göre “İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) uzmanlık sınavına kimlerin girebileceğini biliyor musunuz?” sorusuna Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin %51,5'i kararsızım cevabını vermiştir. Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin %42'si kararsızım cevabını vermiştir. Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin %59,55'i evet cevabını vermiştir. Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin %45'i hayır cevabını vermiştir. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin %60,61'i evet cevabını vermiştir. İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin %61,67'si hayır cevabını vermiştir. Alaca Avni Çelik Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin %44'ü evet cevabını vermiştir. Fen Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin %57,45'i kararsızım cevabını vermiştir. Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin %46,67'ssi evet cevabını vermiştir.

Şekil 7. “İş Sağlığı ve Güvenliği uzmanlarının çalışma alanlarını biliyor musunuz?” sorusuna verilen yanıtlar

Şekil 7’ye göre “İş Sağlığı ve Güvenliği uzmanlarının çalışma alanlarını biliyor musunuz?” sorusuna Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin %43,6’sı evet cevabını vermiştir. Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin %57’si evet cevabını vermiştir. Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin %65,17’si evet cevabının vermiştir. Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin %36,25’i hayır cevabını vermiştir. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin %45,45’i evet cevabını vermiştir. İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin %36,67’si hayır cevabını vermiştir. Alaca Avni Çelik Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin %54’ü evet cevabını vermiştir. Fen Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin %59,57’si evet cevabını vermiştir. Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin %70’i evet cevabını vermiştir.

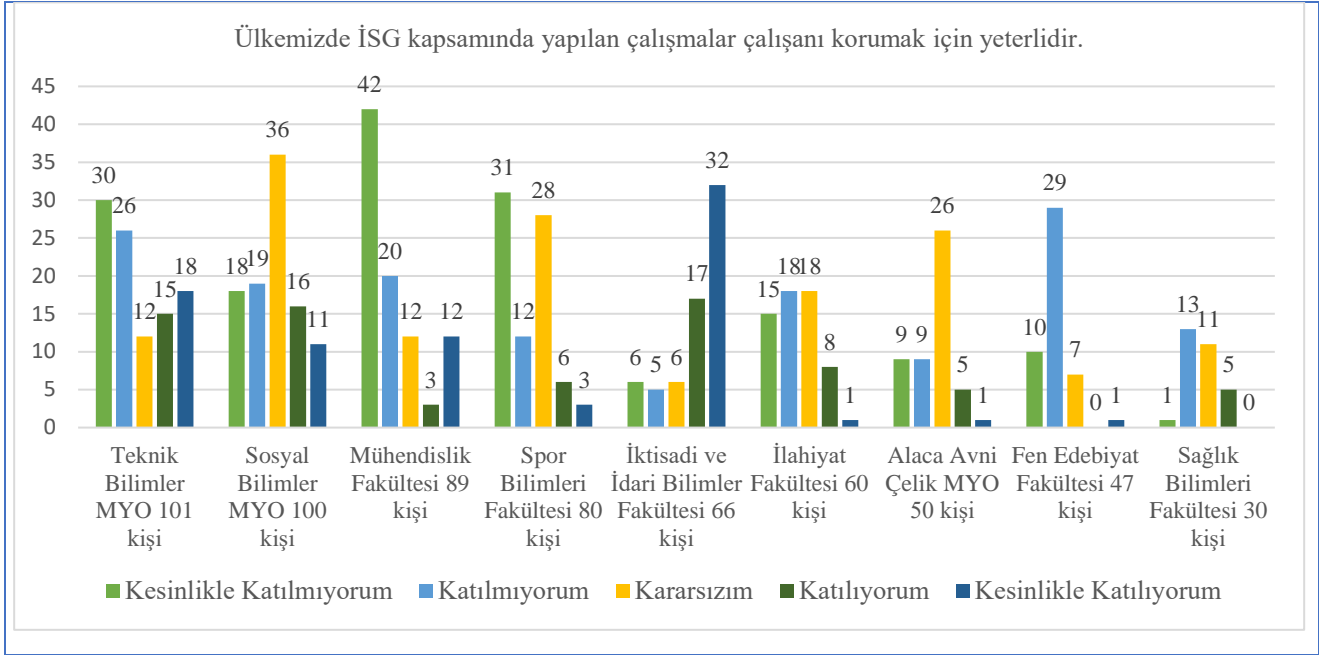

Şekil 8. “Öğrenci olarak siz İSG çalışmalarının okulunuzda yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna verilen yanıtlar

Şekil 8’e bakıldığında “Öğrenci olarak siz İSG çalışmalarının okulunuzda yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin %44,6’sı evet cevabını vermiştir. Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin %44’ü kararsızım cevabını vermiştir. Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin %44,94’ü hayır cevabını vermiştir. Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin %40’ı kararsızım cevabını vermiştir. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin %59,09’u evet cevabını vermiştir. İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin %46,67’si hayır cevabını vermiştir. Alaca Avni Çelik Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin %44’ü kararsızım cevabını vermiştir. Fen Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin %48,94’ü hayır cevabını vermiştir. Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin %83,33’ü evet cevabını vermiştir.

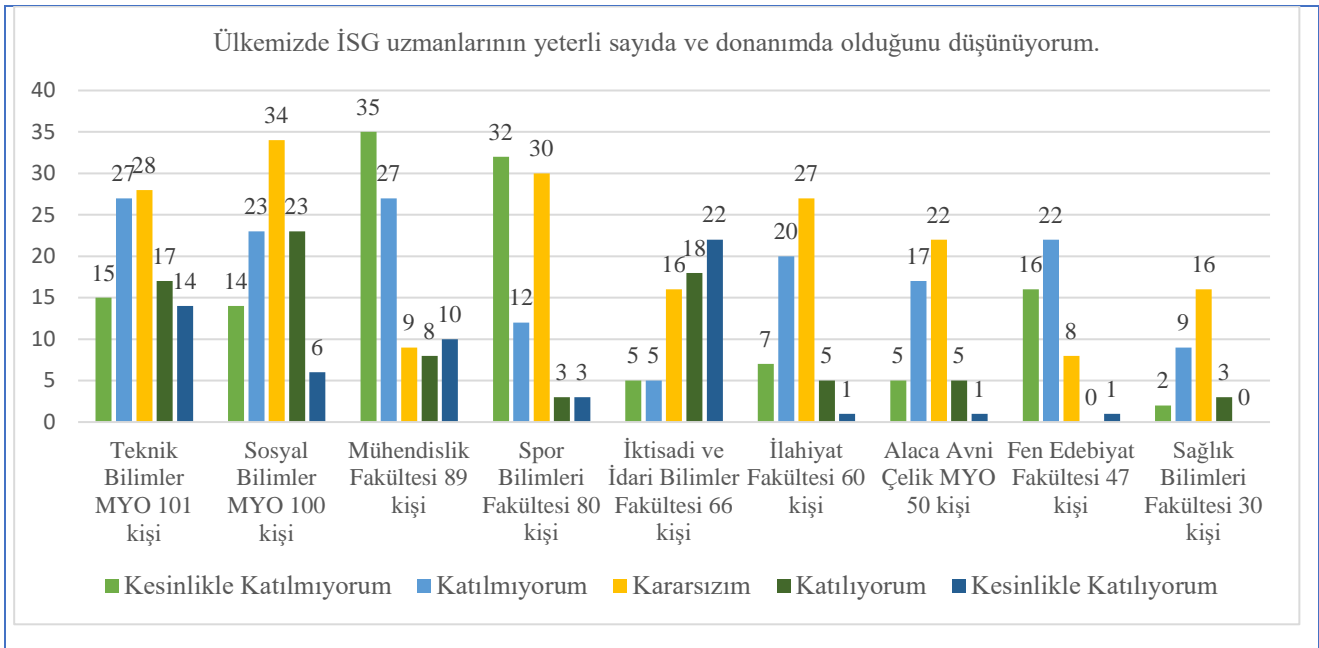
Öğrenciler için İş Sağlığı ve Güvenliği ile alakalı önermeler hazırlanmıştır. Anket ilk olarak 5’li likert ölçeği baz alınarak sütun grafiği şeklinde hazırlanmış ve verilen cevaplara göre oranlar alınıp sütun grafiği şeklinde sunulmuştur. Bu önermeler

6. Ülkemizde İSG kapsamında yapılan çalışmalar çalışanı korumak için yeterlidir.
7. Ülkemizde İSG uzmanlarının yeterli sayıda ve donanımda olduğunu düşünüyorum.
8. İSG konusunda çalışanlarda henüz yeterli bilinç oluşmamıştır.
9. İSG kurallarına çalışanların uyması ile iş verimliliği artar.
10. Kişisel koruyucu donanım kullanılması iş kazalarını azaltır.

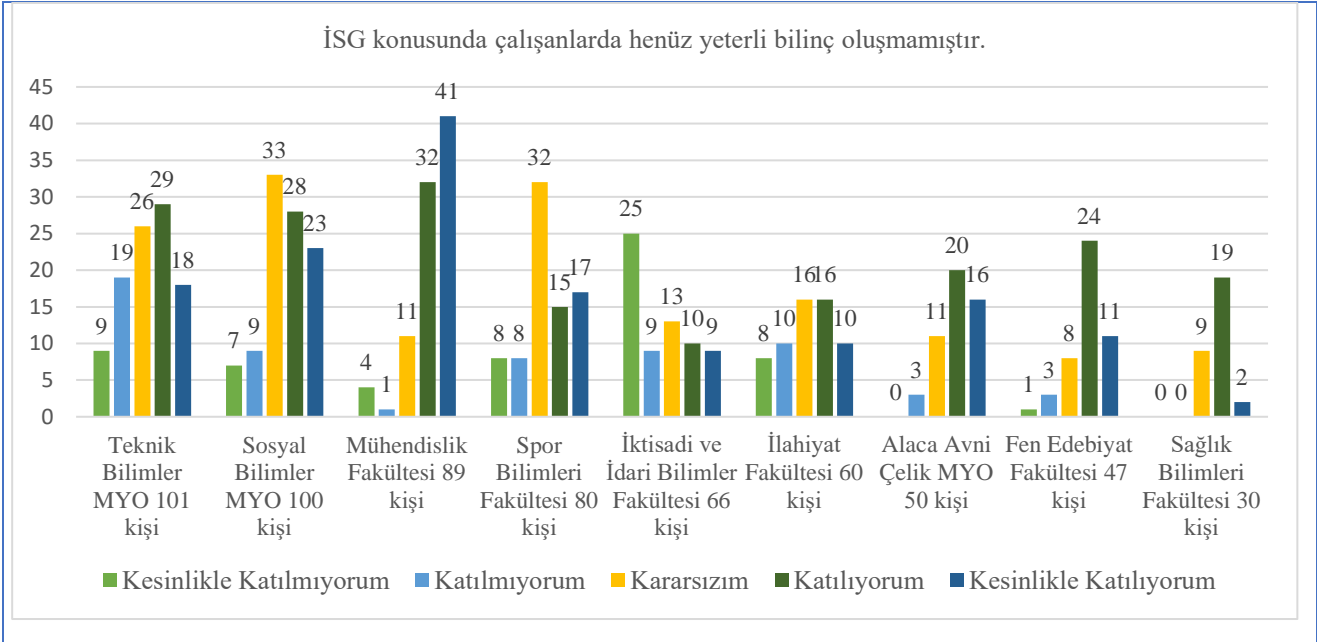
Şekil 9. “Ülkemizde İSG kapsamında yapılan çalışmalar çalışanı korumak için yeterlidir.” önermesine verilen yanıtlar

Şekil 9’da “Ülkemizde İSG kapsamında yapılan çalışmalar çalışanı korumak için yeterlidir.” önermesine Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin %29,7’si kesinlikle katılmıyorum demiştir. Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin %36’sı kararsızım demiştir. Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin %47,19’u kesinlikle katılmıyorum demiştir. Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin %38,75’i kesinlikle katılmıyorum demiştir. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin %48,48’i kesinlikle katılıyorum demiştir. İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin %30’u katılmıyorum, %30’u kararsızım demiştir. Alaca Avni Çelik Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin %52’si kararsızım demiştir. Fen Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin %61,7’si katılmıyorum demiştir. Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin %43,33’ü katılmıyorum demiştir.

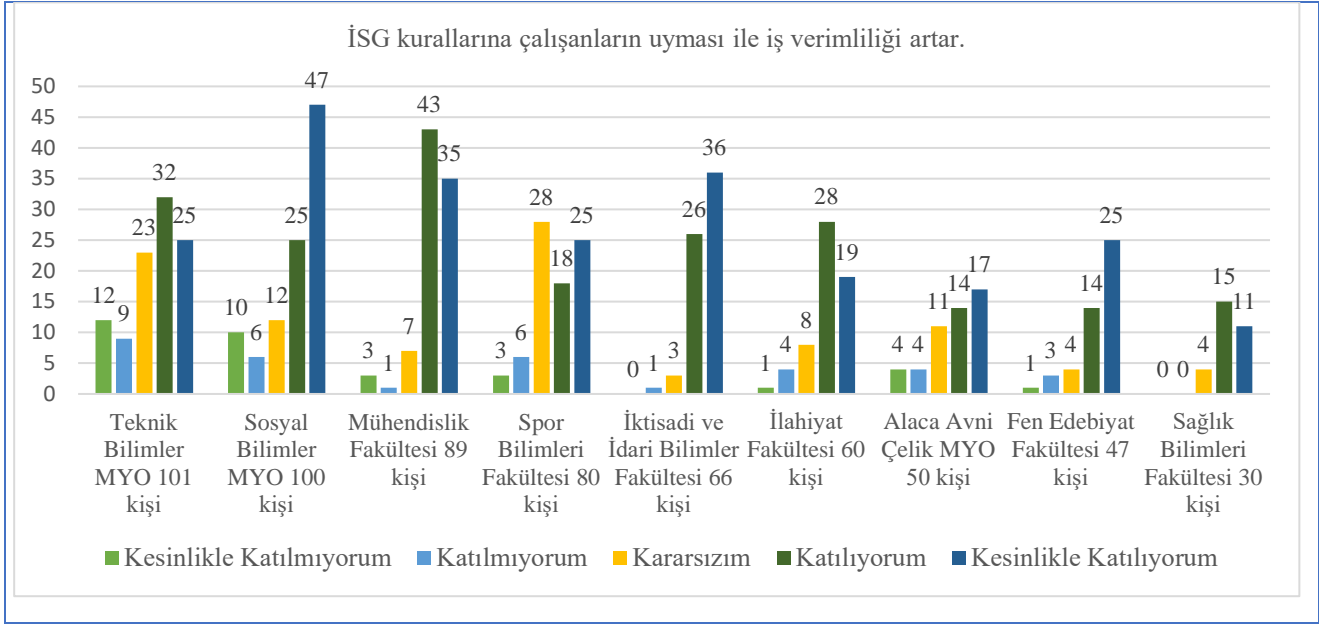
Şekil 10. “Ülkemizde İSG uzmanlarının yeterli sayıda ve donanımda olduğunu düşünüyorum.” önermesine verilen yanıtlar

Şekil 10’da “Ülkemizde İSG uzmanlarının yeterli sayıda ve donanımda olduğunu düşünüyorum.” önermesine Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin %27,7’si kararsızım demiştir. Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin %34’ü kararsızım demiştir. Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin %39,33’ü kesinlikle katılmıyorum demiştir. Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin %40’ı kesinlikle katılmıyorum demiştir. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin %33,33’ü kesinlikle katılıyorum demiştir. İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin %45’i kararsızım demiştir. Alaca Avni Çelik Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin %44’ü kararsızım demiştir. Fen Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin %46,81’i katılmıyorum demiştir. Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin %53,33’ü kararsızım demiştir.

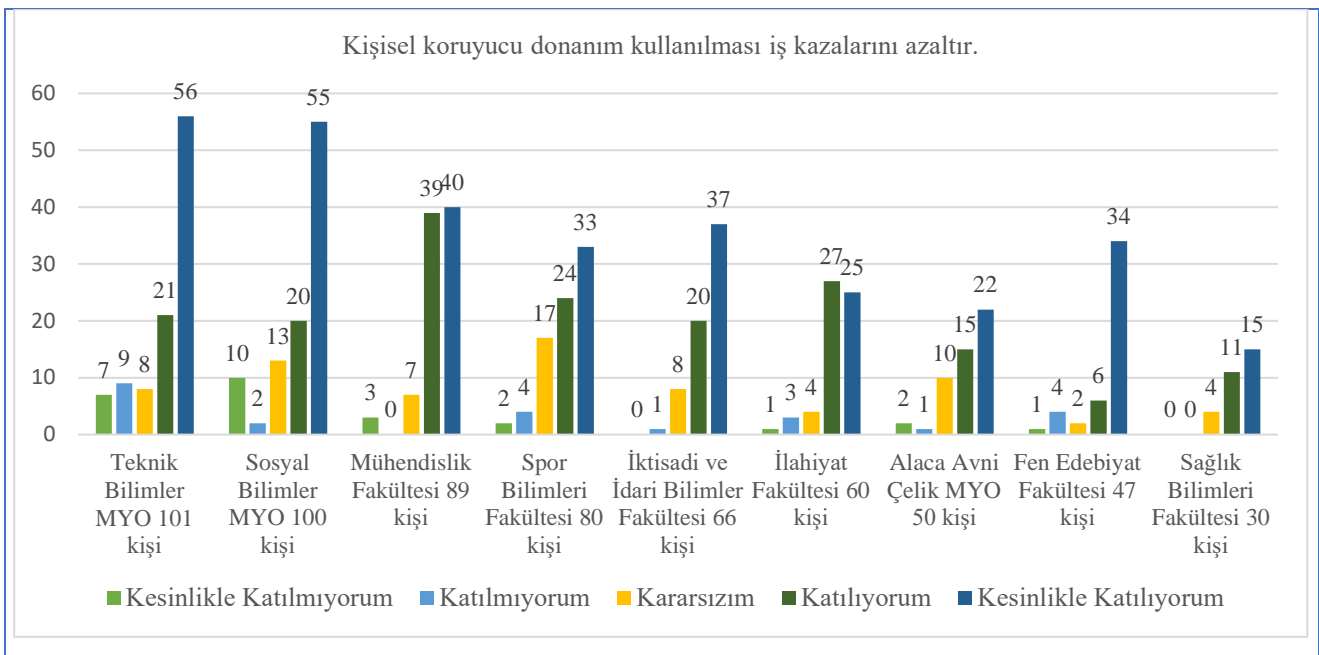
Şekil 11. “İSG konusunda çalışanlarda henüz yeterli bilinç oluşmamıştır.” önermesine verilen yanıtlar

Şekil 11’de “İSG konusunda çalışanlarda henüz yeterli bilinç oluşmamıştır.” önermesine Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin %28,7’si katılıyorum demiştir. Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin %33’ü kararsızım demiştir. Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin %46,07’si kesinlikle katılıyorum demiştir. Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin %40’ı kararsızım demiştir. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin %37,88’i kesinlikle katılmıyorum demiştir. İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin %26,67’si kararsızım, %26,7’si katılıyorum demiştir. Alaca Avni Çelik Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin %40’ı katılıyorum demiştir. Fen Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin %51,06’sı katılıyorum demiştir. Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin %63,33’ü katılıyorum demiştir.

Şekil 12. “İSG kurallarına çalışanların uyması ile iş verimliliği artar.” önermesine verilen yanıtlar

Şekil 12’de “İSG kurallarına çalışanların uyması ile iş verimliliği artar.” önermesine Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin %31,7’si katılıyorum demiştir. Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin %47’si kesinlikle katılıyorum demiştir. Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin %48,31’i katılıyorum demiştir. Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin %35’i kararsızım demiştir. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin %54,55’i kesinlikle katılıyorum demiştir. İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin %46,67’si katılıyorum demiştir. Alaca Avni Çelik Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin %34’ü kesinlikle katılıyorum demiştir. Fen Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin %53,19’u kesinlikle katılıyorum demiştir. Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin %50’si katılıyorum demiştir.

Şekil 13. “Kişisel koruyucu donanım kullanılması iş kazalarını azaltır.” önermesine verilen yanıtlar

Şekil 13’de “Kişisel koruyucu donanım kullanılması iş kazalarını azaltır.” önermesine Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin %55,5’i kesinlikle katılıyorum demiştir. Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin %55’i kesinlikle katılıyorum demiştir. Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin %44,94’ü kesinlikle katılıyorum demiştir. Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin %41,25’i kesinlikle katılıyorum demiştir. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin %56,06’sı kesinlikle katılıyorum demiştir. İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin %45’i katılıyorum demiştir. Alaca Avni Çelik Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin %44’ü kesinlikle katılıyorum demiştir. Fen Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin %72,34’ü kesinlikle katılıyorum demiştir. Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin %50’si kesinlikle katılıyorum demiştir.

4. SONUÇLAR

Bu çalışma birçok fakülte ve yüksekokuldan öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği bilincinin ne düzeyde olduğunu öğrenmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonucunda 9 fakülte ve yüksekokuldan 623 kişiye ulaşılmış. Hitit Üniversitesindeki öğrenciler Türkiye’nin farklı illerinden geldikleri için bu anket sonucu bize Türkiye’deki öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği bilincinin ne seviyede olduğu hakkında bilgi vermektedir.

623 katılımcının büyük bir çoğunluğu %55’inin kadın öğrenciler oluşturmaktadır. Kadınların katılım oranı daha yüksektir. Kadın katılımcının çoğunluk olarak %49,9’u 18 ila 20 yaş aralığındadır. Erkek katılımcıların ise %45,3’ü çoğunluk olarak 21 ila 24 yaş aralığındadır.

En fazla katılımcı 101 kişi ile Teknik Bilimler Meslek Yüksekokuludur. Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulundan 100 kişi katılmıştır. Mühendislik Fakültesinden 89 kişi, Spor Bilimleri Fakültesinden 80 kişi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinden 66 kişi, İlahiyat Fakültesinden 60 kişi, Alaca Avni Çelik Meslek Yüksekokulundan 50 kişi, Fen Edebiyat Fakültesinden 47 kişi ve son olarak Sağlık Bilimleri Fakültesinden 30 kişi katılmıştır.

İSG’nin anlamını toplam katılımcının %68,8’i bilmektedir. En yüksek oran Mühendislik fakültesindedir. Katılımcıların %87,6’sı İSG’nin anlamını bilmektedir. En düşük oran %45,6 ile Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulundadır.

6331 Sayılı Kanun hakkında toplam katılımcının %28,8’inin bilgisi vardır. Kalan %71,2’sinin 6331 sayılı kanun hakkında bir bilgisi yoktur. Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin %56,18’inin kanun hakkında bilgisi varken, İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin %85’inin bilgisi yoktur.

Toplam katılımcıların %34,9’u İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) uzmanlık sınavına kimlerin girebileceğini biliyordur. İktisadi ve idari bilimler Fakültesi öğrencilerinin %60,61’i sınava kimlerin gireceğinin bilirken İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin %61,67’si sınava kimlerin gireceğinin bilmemektedir.

“İş Sağlığı ve Güvenliği uzmanlarının çalışma alanlarını biliyor musunuz?” Sorusuna toplam katılımcıların %49,4’ü evet cevabını vermiştir. Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin %70’i İSG uzmanlarının çalışma alanını bilirken İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrencilerinin %43,94’ü bilmemektedir.

“Öğrenci olarak siz İSG çalışmalarının okulunuzda yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?” Sorusuna toplam katılımcıların %32,1’i yeterli olduğunu düşünmektedir. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin %59,09’u okullarında İSG çalışmalarının yeterli olduğunu düşünürken Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin %83,33’ü kararsızdır, Fen Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin %48,94’ü çalışmaların yeterli olmadığını düşünmektedir.

“Ülkemizde İSG kapsamında yapılan çalışmalar çalışanı korumak için yeterlidir.” Önermesine Fen Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin %61,7’si katılmıyorum demiştir. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin %48,48’i kesinlikle katılmıyorum demiştir.

“Ülkemizde İSG uzmanlarının yeterli sayıda ve donanımda olduğunu düşünüyorum.” Önermesine Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin %40’ı kesinlikle katılmıyorum demiştir. Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin %53,33’ü kararsızım demiştir. Fen Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin %46,81’i katılmıyorum demiştir. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin %33,3’ü kesinlikle katılmıyorum demiştir.

“İSG konusunda çalışanlarda henüz yeterli bilinç oluşmamıştır.” Önermesine Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin %63,33’ü katılmıyorum demiştir. Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin %46,07’si kesinlikle katılmıyorum demiştir. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin %37,88’i kesinlikle katılmıyorum demiştir.

“İSG kurallarına çalışanların uyması ile iş verimliliği artar.” Önermesine İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin %54,55’i kesinlikle katılmıyorum demiştir. Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin %35’i kararsızım demiştir.

“Kişisel koruyucu donanım kullanılması iş kazalarını azaltır.” Önermesine tüm öğrencilerin %50,88’i kesinlikle katılmıyorum demiştir. Fen Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin %72,34’ü kesinlikle katılmıyorum demiştir.

Görüldüğü üzere Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin ve Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin İş Sağlığı ve Güvenliği bilinç düzeyleri diğer fakültele ve yüksekokullara oranla daha gelişmiştir. Fakat özellikle Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin ve İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin İş Sağlığı ve Güvenliği bilinç düzeyleri oldukça düşüktür.

KAYNAKLAR

1. Asan, G. ve Erdal, D. (2022). The Role of Building Control Firms In Reduction of Occupational Accidents In The Construction Sector, *International Research in Engineering*: 43-68.
2. YILDIZ, S. ve ASAN, G. (2022). Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerindeki Öğrencilerin İş Sağlığı ve Güvenliği Konusundaki Bilinç Düzeylerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi, *EJONS International Journal on Mathematic, Engineering and Natural Sciences*: 664-676.
3. Özdemir, F. & Serin, H. (2022). Çalışan ve sektörlere göre iş kazası ve meslek hastalığı üzerine bir araştırma. *Turkish Journal of Forest Science*, 6(1), 275-285.
4. İzgi M.C., Türkmen Öztürk H. Akdeniz Üniversitesi’nde taşeron sağlık işçilerinin işçi sağlığı ve güvenliği durum tespiti Yayınlanmış Makale *Türkiye Halk Sağlığı Dergisi* 2012;10(3).
5. Özdemir, D., & Asan, G. (2024). 2023 Kahramanmaraş Depremi Sonrası Deprem Bilincinin Sorgulanmasına İlişkin Çalışma. *Euroasia Journal of Mathematics, Engineering, Natural & Medical Sciences*, 11(32), 66–80. <https://doi.org/10.5281/zenodo.11845514>
6. Glasscock, D., J.; Rasmussen, K., Carstensen, O., ve Hansen, O.,N, (2006). Psychosocial Factors and Safety Behaviour as Predictors of Accidental Work Injuries in Farming, *Work & Stress: An International Journal of Work, Health & Organisations*, 20(2): 173-189.
7. İşçi Sağlığı ve Güvenliği Oda Raporu, TMMOB Makina Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Yayınları, Yayın No: 660, Ankara (Şubat 2016).